

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. IX. Diluuntur argumenta Suaris,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

ligatur ut exercitè existens.

93. Probatur quartò conclusio, & magis impugnat Sententia Suaris, ex absurdo quod ex ea sequitur. Si enim Deus in signo rationis antecedente existentiam sui decreti, illud ut futurum cognoscat, cognoscat illud ut futurum necessario, & non liberè: Sed hoc est absurdum, & repugnans libertati divinæ: Ergo &c. Sequela Majoris probatur. Omne quod cognoscitur ut futurum, debet cognosci ut habens determinationem in sua causâ, ad existendum in duratione vel instanti sequenti: At divinum decretum, in eo signo, in quo secundum Suarem cognoscitur ut futurum, non potest cognosci ut habens determinationem liberam, sed naturalem & necessariam in voluntate divina: Ergo non potest cognosci ut liberè, sed ut necessario futurum. Minor probatur: Si enim in eo signo in quo secundum Suarem, decretum à Deo cognoscitur ut futurum, supponeret in voluntate divina aliquam determinationem liberam, supponeret in illa aliud decretum (omnis enim determinatio libera voluntatis divinæ, decretum est) & sic daretur decretum de decreto, & processus in infinitum. Unde si in tali signo illud concipiatur, ut habens aliquam determinationem in voluntate divina, non potest concipi habere in illa aliam determinationem, quam naturalem & necessariam. Quare ille Author, ut humanam libertatem astruat, destruit divinam; ac proinde etiam & humanam, quæ sine divina subsistere nequit; sicut nec rivulus sine fonte, neque radius sine Sole, nec universaliter illius effectus sine sua causa.

94. Denique rejici potest hæc sententia Suaris, ex alio inconvenienti, quod sequitur ex illa: Sequitur enim scientiam absolutorum in Deo, non minus esse mediam inter liberam & naturalem, quam scientiam conditionatorum, in Adversariorum sententia: Sed hoc illi non admittunt: Ergo &c. Probatur sequela Majoris: Scientia conditionatorum objectivè involvit liberum decretum, ut jam ferè omnes Adversarij fatentur; & tamen, quia non supponit illud subjectivè, ut exercitè existens, non est scientia libera, sed vel libera imperfectè, vel media inter naturalem & liberam; juxta diversas illorum sententias, infra referendas: Ergo similiter si scientia absolutorum, non supponat decretum subjectivè, & ut exercitè existens in Deo, sed objectivè tantum illud involvat, ut docet Suarez, non erit libera perfectè, sed media inter liberam, & necessariam.

§. IX.

Diluuntur argumenta Suaris.

95. Objicit primò Suarez: Deus, pro illo signo rationis, in quo nondum intelligitur habere liberum decretum, comprehendit suam essentiam, & voluntatem: Sed non potest illam comprehendere, nisi in ea cognoscat sua decreta futura in sequenti signo; cum enim cognitio comprehensiva sit omnibus modis perfectissima, debet se extendere ad id omne quod in objecto comprehenso continetur: Ergo Deus cognoscit sua decreta ut futura.

96. Secundò, Decreta Dei libera in illo signo rationis, in quo voluntas divina non concipitur adhuc determinata ad creandum v. g. hoc universum, non sunt actu præsentia in seipsis; cum in tali signo non habeant, nec concipiuntur habere existentiam: Ergo sunt futura, ac proinde ut ta-

97. **A** lia, ab intellectu divino cognoscuntur, & in illis futura contingentia, & actus liberi nostræ voluntatis.

Tertiò, In illo signo in quo Deus antecedit sua decreta libera, & concipitur habere scientiam simplicis intelligentiæ, ista propositio, *Deus non decernit in sequenti signo creare universum*, est falsa; cum sit difformis suo objecto, ac proinde ejus contradictoria, nempe: *Deus decernit in sequenti signo creare universum*, vera: Ergo decretum de creatione mundi, in tali signo est determinatè futurum, ac proinde cognoscibile ut tale ab intellectu divino.

98. **B** Quartò, Si Deus non posset cognoscere suum decretum ut futurum, maximè quia illud est æternum, & æternitate mensuratum: Sed hoc non obstat: Ergo illud cognoscit ut futurum. Major patet, Minor probatur dupliciter. Primò quia licet decretum sit æternum, hoc tamen non obest, quin illud sit & cognoscatur à Deo ut possibile, per scientiam simplicis intelligentiæ, quæ comprehendit suam voluntatem, ut potentem ad liberè se determinandum, ad creationem v. g. hujus universi: Ergo à fortiori æternitas divini decreti, non obstat quin illud in aliquo signo rationis possit habere rationem futuri, & ut tale à Deo cognosci. Consequentia videtur manifesta, quia futurum minus distat à præsentem, quam possibile; cum istud non transeat in præsens, nisi mediante futuro.

99. **C** Secundò probatur eadem Minor. Si Deus ab æterno creasset Angelum operantem, v. g. diligentem, posset cognoscere talem dilectionem, ut posteriorem, & quodammodo futuram, respectu naturæ illius Angeli: Ergo non repugnat aliquid esse æternum, & nihilominus cognosci à Deo ut futurum, saltem virtualiter.

100. **D** Ad primum dicendum, quod quamvis Deus in illo priori in quo in eo concipiuntur tantum actus naturales & necessarij, comprehendat per scientiam simplicis intelligentiæ suam essentiam, & voluntatem; in ea tamen non cognoscit sua decreta ut futura, quia cum in tali signo divina voluntas sit omnino indifferens, & indeterminata ad productionem rerum, non est medium in quo divina decreta possint cognosci, ut determinatè futura: ut enim suprâ dicebamus contra Molinam, in principio indifferenti & indeterminato, non potest cognosci certus & determinatus effectus. Addo quòd, illud argumentum Suaris supponit dari in Deo aliquam prioritatem in quo, inter actus necessarios & liberos: quod esse falsum, constabit ex statim dicendis.

101. **E** Ad secundum nego Antecedens, quia signum illud in quo divina voluntas concipitur ut indifferens, & indeterminata ad creandum v. g. hoc universum, non est aliqua prioritas in quo, sed tantum à quo, quæ non sufficit ad futuritionem etiam virtuales, ut ostendimus §. præcedenti: alioquin proprietates possent dici futura; respectu essentia; & Pater æternus posset cognoscere suum Verbum ut futurum, ut ibidem dicebamus.

Explicatur & magis illustratur hæc responsio ex Salmanticensibus hic disput. 7. dubio 4. ubi docent, quòd licet inter actus liberos Dei & necessarios, sit aliqua prioritas instantis à quo, quatenus scilicet actus necessarij, sunt rationes liberorum, à quibus quasi à priori pendet; & etiam prioritas instantis in quo, secundum modum nostrum imperfectum concipiendi, qui tamen non

habet fundamentum in re: non tamen debet admitti prioritas instantis in quo, in ordine ad intellectum divinum, & fundata in ipso objecto. Nam ut egregie dicit D. Thomas loco supra citato, in Deo non concipitur actus liber ut egressurus, sed ut egrediens: sicut à causa agente in actu secundo, non concipitur effectus egressurus, sed actu egrediens: unde sicut licet principium actuale operationis, sit prius illa, prioritate naturæ, & instantis à quo; operatio tamen non est, nec concipi potest ut futura respectu illius, quia existit in eodem instanti cum illa: prioritas enim à quo, non est prioritas durationis, & existentiae, sed causalitatis tantum, & naturæ. Ita similiter, cum actus liberi sint posteriores necessariis, secundum instans tantum à quo, & non in quo, non possunt esse, nec concipi ut futuri, saltem ab intellectu divino.

101. Dices: Si actus liberi sint in eodem instanti in quo sunt necessarij, sequitur quod Pater aternus producendo Verbum, sua decreta, & in illis creaturas ut futuras cognoscat, & sic quod Verbum Divinum procedat ex cognitione futurorum: quod est contra communem Theologorum sententiam.

Respondent Salmanticenses ubi supra, negando sequelam Majoris, quia cum Verbum Divinum sit ens omnimode necessarium, duo requiritur ex parte cognitionis à qua procedit: primum quidem, quod talis cognitio sit in eodem signo in quo predictum Verbum intelligitur procedere. Secundum, quod illa sit de objecto omnino necessario, non verò contingenti, aut libero; ac proinde quod sit cognitio simpliciter necessaria: quod secundum deest divina cognitioni, ut terminatur ad actus liberos ipsius Dei, & ita predicti actus, & eorum cognitio, se habent merè concomitanter ad productionem Verbi Divini, nec formaliter ad illam concurrunt. Ut in Tractatu de Trinitate dicemus.

Disp. 2.
art. 3.

102. Ad tertium, Negandum est suppositum Antecedentis, in quo supponitur quod Deus antecedit sua decreta libera, aliqua prioritate in quo, & non solum à quo. Si verò Antecedens intelligatur de signo rationis à quo, negandum est istam propositionem, *Deus non decernit creare mundum*, esse falsam: quia cum Verbum decernat, aut non decernat, significet de futuro, & actus divina voluntatis, quò Deus determinatur, sit ei præsens in omni signo in quo (eò quod mensuretur aternitate, & intuitivè ab illo cognoscatur) oportet ut respectu intellectus divini, semper sit falsa illa propositio de futuro, *Deus decernit*; ac proinde ejus contradictoria, nimirum, *de futuro non decernit*, semper vera. Addo quod, falsum est quod supponit Suarez in argumento: unam scilicet ex propositionibus contradictoriis de futuro contingenti, esse determinatè veram, & alteram determinatè falsam, in signo antecedenti divinum decretum, de quo fuit articulo sequenti.

103. Ad ultimum nego Minorem: Ad cuius primam probationem dicendum est, Deum cognoscere per scientiam simplicis intelligentiæ, suum decretum ut possibile; sumendo possibile improprie, & largo modo: scilicet si in propria & stricta significatione usurpetur. Possibile enim potest sumi duobus modis: primò improprie, & in ampla quadam significatione; prout scilicet significat illud quod absolutè non repugnat. Secundò proprie & strictè, & prout denotat illud quod con-

A tinetur solum in potentia causæ, omnino indifferentis & indeterminatæ ad ejus productionem. Quamvis ergo divina decreta possint dici possible primo modo, quia non repugnant esse (in quo etiam sensu, divina essentia, attributa, divina personæ, & omnia quæ sunt in Deo, possible dici possunt) in secunda tamen acceptione divina decreta non possunt esse, nec cognosci à Deo ut possible: ad hoc enim necessarium esset, ut Deus cognosceret in aliquo signo, & instanti rationis in quo, & non solum à quo, suam voluntatem, ut omnino indifferentem, & indeterminatam ad futuritionem, vel non futuritionem rerum: quod repugnare jam ostendimus.

B Ad secundam probationem Minoris principalis, respondeo primò negando Antecedens: Supposito enim quod Deus ab aeterno creasset Angelum diligentem, ejus dilectio non posset ab illo cognosci ut futura, quia essentia Angeli esset eà tantum prior, prioritate à quo, quæ (ut ostendimus) non sufficit ad futuritionem, etiam virtualem.

C Secundò, dato & non concessio Antecedente, negatur Consequentia & paritas. Ratio disparitatis est, quia in tali casu, substantia Angeli, ejusque dilectio, per accidens tantum mensurentur aternitate, tanquam mensuram non sibi propria, & essentiali: At verò divinum decretum, mensuratur aternitate, tanquam mensuram propria, & sibi essentiali.

ARTICVLVS IV.

An Deus certò præsciat futura contingentia, & libera in eorum veritate objectiva?

§. I.

Proponitur status questionis.

104. Notandum primò: Duplicem à Philosophis distingui veritatem, unam formalem quæ residet in intellectu cognoscente; alteram objectivam, quæ est in ipso objecto cognito, & quæ consistit in connexionè prædicati cum subjecto: quæ si sit necessaria, & fundata in natura, & quidditate objecti, propositio quæ illam enuntiat, dicitur necessaria, & aeternæ veritatis: sin autem contingens, & proveniens ab extrinseco, vocatur de futuro contingenti.

105. Notandum secundò: sive potius supponendum, Propositiones de futuro contingenti, esse determinatè veras, aut falsas ab aeterno, pro omni instanti reali: quia nullum potest assignari instans reale, in quo Deus non se determinaverit, absolutè, vel conditionatè, circa futuritionem, vel non futuritionem omnium rerum possibilem, mediante decreto absoluto, vel conditionato: unde dependenter à tali decreto, ab aeterno in Deo existente, res omnes contingentes, & libera, sunt ab aeterno determinatè futura, vel non futura, & consequenter propositiones de illis enuntiate, determinatè vera, vel falsa in omni instanti reali. Hoc tamen non obstante, Theologi distinguunt in Deo duo signa vel instantia rationis (abstrahendo ab eo quod sint instantia rationis in quo, vel solum à quo) in quorum priori Deus intelligitur in sua natura constitutus, cum suis attributis essentialibus, & ut cognoscens omnia possible per scientiam simplicis intelligentiæ, nihil tamen adhuc determinans circa futuritionem,